

lesarabrøv

Hvor er mest forkálkeður:

Svartkjafturin, fiskirannsóknarstovan ella tjóðveldisflokkurin?

Tá Várhara skapti laksin, gloymdi hann tiverri at hyggja inn í framtíðina fyri at heinta sær ráð hjá Fiskirannsóknarstovuni á Debesartroð, tí ein av teimum týðningarmestu bítisfiskunum hann skapti til laksin — svartkjafturin — sýnir seg nú at hava alt ov nógv kálk (bein) og sink í sær (sambært nevndu stovu). Hesin vanlukkuligi skapanarfeitur mundi helst skyldast at Várhara ikki hevði lært so nógv kemi, tá hann skapti svartkjaftin, tí nú vita vit (áframt sambært somu stovu), at trupulleikarnir helst kunnu loysast við at seta kemikalíur til svartkjaftin! Neyðars laksur og neyðars svartkjaftur!

Heri Hjelm (+ sjónvarpið) hava fingið sendandi eina frágreiðing frá Fiskirannsóknarstovuni um svartkjaftamjøl sum føður til alifisk.

Nú hevur Heri Hjelm ikki heitt á Fiskirannsóknarstovuna um at fáa kannað møguleikarnar at nýta svartkjaftamjøl til alifisk, m.a. av tí einfaldu orsök, at hann ikki ætlar sær at framleiða svartkjaftamjøl (ella annað fiskamjøl) til alifisk, og tí hann fyri langari tíð siðani varð kunnugur við samsvarandi royndir, ið eru gjordar við Havbrúkstasjónen, við lærda fiskivinnuháskúlan í Tromsø.

Landsstýrið hevur umsóknina frá Hera Hjelm, og um Fiskirannsóknarstovan hevur fingið hana til ummælis frá landsstýrinum, so er stak illa lisið, tí ikki við einum einasta orði er talan um mjølframleiðslu. Talan er um framleiðslu av mjúkfóður (FPC-fóður), m.a. utviklað við Havbrúkstasjónen á

lærda fiskivinnuháskúlanum í Tromsø (forsker Erik Løvaas, professor Jan Raa v.fl.).

Áhugaverður lesnaður hjá Fiskirannsóknarstovuni í hesum sambandi átti at verði:

»Mykfor kan gi forbedret lønnsomhet i oppdrettsnæringen« (Erik Løvaas, Havbrúkstasjónen i Tromsø, mars 1990).

»Mjukfor. Bindeegenskaper og holdbarhet« (M. Rasmussen, S. Rånes, R. Erntsen og Runa Hjelm, Norges Fiskerihøgskole, nov. 1989).

Runa Hjelm er dótturin hjá Hera Hjelm.

»Fiskekonsentratørsteklassers i tørrfôr« (Norsk Fiskeoppdrett, juli 1990).

Sagt heilt stutt:

Verkætlanin hjá Hera Hjelm er grundað á at nýta tann stóra svartkjaftin og gulllaksin til farsframleiðslu, meðan partur av slögnum og av tí litla svartkjaftinum og øðrum ikki-matfiski skal framleiðast til konsentratúr fóður (ensilag). Av slögnum frá farsframleiðsluni verða høvðini og ryggurin (øll beinin) koyrt yvir borð, so her verður tað einans innvolirir og skræðan, ið verða súrgað. Tann litli svartkjafturin og annar ikki-matfiskur verður fyri ein ávisan part »kroyst«-separeraður í einum sertóli áðrenn hann verður súrgaður, so her kunnu beinogðirnar (kálk-nogdin) stýrast.

Trolarin skal sjálvandi hava egið laboratorium við serkonum fólk, sum áhaldandi koma at kanna lutfalsliga býtið av teimum ymiskum evnunum í

súrfóðurinum. Hetta er eisini neyðugt fyri í heila tikið at kunna selja fóður-ið.

Alt bendir á at túrrfóður sum alifóður á sjónum hevur sæð sínar bestu dagar, og tað er heldur einki at undrast yvir, tí laksurin varð nú einaferð ikki skaptur til at eta fiskamjøl blandað við korn (klid). Her skal ikki verða farið út í æsir hvussu »mjúk-fóður-ið« verður framleitt, men av heilt avgerandi týðningi fyri úrslitið er tað, at ráveran — tvs. fiskurin/slógvið — er so fesk sum gjørligt! Bert beinleiðis framleiðsla (ensilering) umborð á fiskiskipinum borgar 100% fyri tí, og just hetta er tað Heri Hjelm hevur í hyggju við sínum svartkjaftatrolara.

Tjóðveldisflokkurin ivast stórliga í at geva Hera Hjelm innflutningsloyvi til svartkjaftatrolaran, tí »Ellefsen-fólkið« er óálitandi (soleiðis mugu vit skilja próvgrundina hjá formanninum í flokkinum, tá hann var í sjónvarpinum) og Fiskirannsóknarstovan mælir frá, tí at tað er ov nógv kálk í fiskamjøl gjørt úr svartkjafti.

Eingin av hesum próvgrundum hava so mikið sum tað allar minsta við Hera Hjelm ella hansara verkætlan at gera.

Marghættligt tykist tað mær eisini, at vit í hesum peningaknøppu tíðum seta í verk kostnaðarmiklir kanningar, ið eyðsæð bert hava eittans endamálið: At royna at svinda binda ein av teimum fáu alarunum her á landi, ið veruliga hevur sýnt, at tað ber til at fáa endarnar at mótast í ringum tíðum.

Tað er skammuligt, láturligt og grátuligt!

Tormóður Dahl

Lønirnar niður og prísirnar upp

Støðan hjá okkum í dag minnir mest um søgugongdina í »teimum sjei geitalombunum«! Alt var sára gott — men aftanfyrir idyllin lá úlvurin upp á spæl.

Hann royndi við lumpni og larki at koma inn til einsamøllu geitalombini og sjálvandi, góðtrúgvinn sum tey vóru, lótu tey seg lumpa við hansara ljósu rodd og hvíta hveititgjorda geitalabba.

Siðani var, snøgt sagt, morð og ballada. Líknandi støðu eru vit í dag. Vøkur vóru tey orð, ið vóru framborin á valfundum á heysti 1988, bert »tey« sluppu fram at úti í nesinum.

Men vit, sum bøgva í landinum hava sanniliga smakka teirra beiska drykk. — Skjótt fingi vit at vita, at vit vóru forvand, forkalaði — at vit eisini áttu skuld í tí stóra fyrirtaksseminum, teimum stóru projektunum og tiskil skuldu vit eisini vera við til at bera aftur. Almenna ábyrgdin var alt ov stór — hóast Føroyar altíð hava halda aftaná hinum Norðurlondunum á hesum økinum, eisini hóast Danmark hevur havt Schlüter sum forsætisráðharran í 10 ár!

Gæmi—tjúguppá—ein barnastýrk sum er láturligur — lønarsteðg — langt um leingi príssteðg. Men vit hava ikki góðið nóg mikið enn, nei nú kemur næsta figgjarar: gjald fyrir skulabókur — hækkaðir samferðsluprísir — 20% enn ein narrisutta til vinnulivið.

Tey gomlu og bornini skulu eisini gjalda

sin part. Gomul fólk, ið hava gjørt sitt fyrirland og fólk — tað er ein tók at fáa á gamalsaldri — og smábørn á stovnum, hvørs foreldur eru í vinnu allan dagin, fyrir at fáa endarnar at rokka saman.

At spara er ein góður siður, men hendan katastrofu-sparingin innan almannaverkið ið vit eru vitni til, er skammilig og púra óacceptabil. T.d. at vøggustovubørn ikki longur fáa heitan mat meðan tey verða ansa útvið 9 timar um dagin — hava vit ikki ráð at geva børnunum mat — hvat hava vit so ráð til? Hvar er landslæknin?

Paradoksalt nokk hevur Tórshavnar Kommuna ráð til at favorisera tær finu Havnarfrúnum við útvíð 1.000 kr. um mánaðin. Ella er hetta ein indirektaður stuðul til svarta ansing?

Samstundis sum hesin stuðulin verður veittur, verður skotið upp at foreldur skulu gjalda fyrir skulabókur.

— Hvar er logikkurin? Nær eru vanlig fólk komin á mál at gjalda sin part?

Tað man vera gingið upp fyrir fólk, at tað eru lóntakararnir, okkara veiku bólkur: tey gomlu, bornini, tey ungu, arbeiðsleysu og bert tey, ið skulu gjalda landsins skuld, tí í hugaheimi landsstýrisins eksisterar orðið solidaritetur ikki. Har hevur ein og hvør nokk í sínum áhugamálum og høvudsílosofi ein at ein og hvør í samfelagnum er sín egni eydnusmiður. — So leingi tað varar.

Súsanna Holm

Diesel vøruvognur til sølu

Renault Traffic T800 frá '82. Nýsýnaður, til sølu fyri 30 — 35.000 kr.

Møguliga í býti við minni bil.

Upplýsingar á tlf. 188 75

Blindastovnur Føroya

hevur opið mánadag-fríggjadag kl. 9-16.

Telefonir: 182 22 og 192 88